

Een kwestie van perspectief

Een nieuw standaardwerk over dementiezorg

Onlangs verscheen **'Meer kwaliteit van leven. Integratieve, persoonsgesichte dementiezorg'.** Een standaardwerk voor professionals en een must voor beroepsbeoefenaren in opleiding, meent Frans Hoogeveen. Hij sprak met eindredacteur Rose-Marie Dröes over het waarom van het boek.

Bijna twee jaar geleden staken drie toonaangevende wetenschappers op het gebied van dementie de koppen bij elkaar. Rose-Marie Dröes (hoogleraar psychosociale hulpverlening voor mensen met dementie), Jos Schols (hoogleraar ouderengeneeskunde) en Philip Scheltens (hoogleraar cognitieve neurologie) vonden dat de perspectieven op dementiezorg die zij in hun werk vertegenwoordigden, het psychosociale, het functionele en het medische,

nu eindelijk eens in één boek samenhangend zouden moeten worden behandeld. Gedrieën vormden zij de redactie en zochten zij 28 auteurs aan, elk specialist op zijn of haar terrein, om het boek inhoud te geven.

ELKAAR BESMETTEN

Rose-Marie Dröes liep al lang rond met het idee dat er een dergelijk boek moest komen. 'De drie perspectieven op dementiezorg vormen weliswaar één geheel,' zegt ze op de vraag naar het waarom van het boek, 'maar in de praktijk is die samenhang er vaak niet. Een mens met dementie is niet alleen zijn ziekte, net zo min als het er uitsluitend om gaat wat zo iemand nog wel of juist niet meer kan. En ook de beleving van een persoon met dementie is niet het alfa en omega van dementiezorg. Integratie van deze drie perspectieven is noodzakelijk, omdat je daarmee de persoon met dementie in al zijn facetten erkent. Je moet in zijn schoenen gaan staan om te kunnen zien wat de essentie is, je afvragen: "Wie is deze persoon, wat kan ik hem bieden?" Als je van de persoon met dementie uitgaat, kun je niet anders dan alomvattend denken: in het individu komen

immers alle perspectieven bij elkaar. Dan neem je bijvoorbeeld ook automatisch iemands levensgeschiedenis en voorkeuren in je afwegingen mee.' 'Het boek kan in veel verschillende opleidingen worden gebruikt,' vervolgt Rose-Marie. 'Bijvoorbeeld die voor neurologen, specialisten ouderengeneeskunde, psychologen, ergotherapeuten, psychomotorisch therapeuten, fysiotherapeuten, activiteitenbegeleiders en verpleegkundigen. Door het boek maak je kennis met elkaars perspectief en kun je elkaar "besmetten", om maar eens een typisch medische uitdrukking te gebruiken. Niet alleen in de basisopleidingen maar ook in het postacademisch onderwijs worden de verschillende perspectieven nog te weinig behandeld. *Meer kwaliteit van leven* zal mensen dan ook helpen over de schutting te kijken en blinde vlekken te voorkomen. Mensen met dementie moet je niet alleen behandelen, maar ook begeleiding en ondersteuning bieden!' Rose-Marie is tevreden met hoe het boek geworden is. 'Het is te vergelijken met het Deltaplan Dementie,' zegt ze. 'Daar zijn het medische, het functionele en het sociale aspect van dementie voor het eerst ondergebracht in één programma en zo is het ook met

dit boek. Het is een ordenend geheel geworden. Hier staat het allemaal bij elkaar, op een heel gestructureerde manier. Dat is nieuw. Maar ook als je over een bepaald onderwerp de diepte in wilt, biedt het een goede start.' 'De titel van het boek is een hartenkreet. Meer kwaliteit van leven is wat ons bindt en moet binden bij de integratie van deze perspectieven. Goede dementiezorg draait om kwaliteit van leven. Daar zijn alle professionals mee bezig.'

VEELBELOVEND

Met achttien hoofdstukken en een lengte van 316 bladzijden is *Meer kwaliteit van leven* een flink werk geworden. Het boek bestaat uit drie delen: 'Dementiezorg vanuit geneeskundig behandelperspectief', 'Dementiezorg vanuit functioneel perspectief' en 'Effectieve hulp bij dementie vanuit beleevingsperspectief'. Dit derde deel is het omvangrijkst. Dat is niet zo vreemd, omdat het psychosociale beleevings- en behandelperspectief in andere boeken en in opleidingen vaak wordt onderbelicht terwijl het toch juist een groot deel van de zorgpraktijk omvat.

Maar ook de twee overige delen bieden veel informatie. In het eerste krijgt de lezer zicht op de symptomen waaraan dementie kan worden herkend, op de oorzaken ervan en op de huidige stand van zaken wat betreft preventie en behandeling. Een voorbeeld is hoofdstuk 2, waarin hoogleraar ouderen- en neuropsychiatrie *Frans Verhey* een overzicht geeft van de klachten en verschijnselen van de verschillende vormen van dementie.

De bijdragen in het tweede deel richten zich op de blijvend beperkende gevolgen van dementie en op de mogelijkheden tot revalidatie en compensatie. Zo bespreken *Rose-Marie Dröes* en *Erik Scherder* een groot aantal activerende behandelmethoden voor mensen met dementie, zoals geheu-

gentraining, bewegingsprogramma's, psychomotorische therapie, reminiscentie en cognitieve stimulatietherapie in groepsverband. Sommige van deze methoden hebben tot doel de achteruitgang van cognitieve functies te vertragen, andere zijn erop gericht het omgaan met de cognitieve beperkingen en de acceptatie ervan te bevorderen. *Franka Meiland* en *Luc de Witte* geven een overzicht van technologische hulpmiddelen die mensen met dementie en hun naasten gedurende het ziekteproces kunnen ondersteunen. De revue passeren onder meer digitale agenda's, websites, apps en sensortechnologie. In het derde deel staat het beleevingsperspectief centraal: omgaan met de gevol-

gen van dementie, met als uiteindelijk doel behoud van kwaliteit van leven. Zo schrijven *Marijke van Haften* en *Petra Boersma* over hulp bij het onderhouden van sociale relaties. Mensen met dementie noemen sociaal contact als een van hun belangrijkste behoeften. Maar met de voortschrijding van het dementieproces neemt het vermogen om zelfstandig relaties te onderhouden af. Welke effectieve interventies staan ons dan ter beschikking? In een ander hoofdstuk behandelen *Henriëtte van der Roest* en *Daphne Mensink* de mogelijkheden om hulp te verlenen bij het vinden van zinvolle bezigheden en gaan zij in op de therapeutische werking die verschillende activiteiten in de diverse stadia van dementie kunnen hebben. En *Myrra Vernooij-Dassen* en *Jacomine de Lange* bespreken vormen van hulp om een balans te vinden tussen regiebehoud en afhankelijkheid. Door deze en andere hoofdstukken is het boek ook informatief voor gemeentefunctionarissen die vanwege de Wmo te maken krijgen met de zorg voor thuiswonende mensen met dementie.

Al met al is het een prachtig boek geworden. De redacteurs zijn alleszins in hun opzet geslaagd. Hun strategie om drie perspectieven op dementiezorg in één boek te behandelen en daarmee (aankomende) professionals te verleiden over de schutting te kijken is veelbelovend en noodzakelijk. Daardoor heeft het boek alles in zich om een standaardwerk te worden. ♦

TEKST FRANS HOOGEVEEN

BEELD STUDIO OOSTRUM

Frans Hoogeveen is lector psychogeriatricie aan De Haagse Hogeschool en hoofdredacteur van *Denkbeeld*.

Rose-Marie Dröes, Jos Schols en Philip Scheltens (red., 2015). *Meer kwaliteit van leven. Integratieve, persoonsgerichte dementiezorg*. Leusden: Diagnosis Uitgevers, 316 p., € 33,-, ISBN 9789491969058.